Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ЛИПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 23, 1977 No. 168. VOL. LXXXIV.

МАРТА КОКОЛЬСЬКА І АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ СПІВАТИМУТЬ НА УКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Андрій Добрянський

Марта Кокольська-Мусійчук

Філядельфія (ФК-УККА) — День найбільшої української культурної імпрези на всеміському форумі у Філядельфії наближається швидкими кроками. Український Фестиваль музики, пісні й танку „Гомін України", що відбудеться в п'ятницю, 5-го серпня 1977 р., о год. 8-ій увечорі, в славному амфітеатрі під голим небом Рабин Гуд Делл в просторому Фермонт парку в Філядельфії, вже вповні підготований під оглядом програми. Слід українцям Філядельфії та околиці подбати, щоб Рабин Гуд Делл у дні фестивалю був заповнений.

До групових виконавців програми, що їх Відділ УККА, на чолі з проф. д-ром Петром Стерчом, заангажував, належать: відомий чоловічий хор „Прометей" з понад 60 співаками, танцювальний ансамбль „Дунай", що складається із молоді народженої в Канаді, та гуцульський ансамбль „Черемош" таки з Філядельфії. Фортепіянове сольо виконуватиме міжнародної слави концертова піяністка Христина Петровська, родом з Канади, тепер в Ню Йорку. Андрій Добрянський, бас-баритон Метрополітальної Опери, співатиме не тільки сольо, але і в дуеті з Мартою Кокольською, при акомпаньяменті піяніста Томи Гринькова.

Фестивалева Комісія Відділу УККА, на чолі з проф. д-р Наталією Пазуняк, і надалі докладає своїх зусиль, щоб український фестиваль вийшов якнайкраще. До речі, на прохання Відділу УККА у Філядельфії міська адміністрація вставила нову підлогу на сцені, щоб нашим танцюристам було краще виконувати свої танки. Даючи значну, хоч і не вистачаючу на покриття всіх коштів фестивалю, субсидію Відділові УККА, міська адміністрація виявила максимум зрозуміння для потреб української культури серед громади, а тепер залишається за Українським Громадянством показати, що добра воля міського уряду виправдана. Тому всі українці Філядельфії, як також з ближчої і дальшої околиці повинні взяти масову участь у цій українській культурній імпрезі на загально-міському форумі. Квитки вступу на резервовані місця вже можна набувати в бюрі Відділу УККА та в українських крамницях Ганусей, „Космос", Лукасевичів і „Оріон" у Філядельфії. Тільки тут закуплені квитки принесуть деякі фінанси на покриття коштів фестивалю. Тому слід купувати квитки в розпродажу Відділом УККА.

Українці візьмуть участь у Міжнародному Конґресі Мовознавців у Відні

Відень (ОУПС). — Під патронатом президента Австрійської Республіки д-ра Рудольфа Кіршлеґера відбудеться в днях 29 серпня — 2 вересня 1977 в приміщенні Віденського університету 12-ий Міжнародний Конґрес Мовознавців. Організаційний Комітет Конґресу під головуванням проф. В. У. Дресслера надрукував програму, з якої виходить, що в праці цього міжнародного з'їзду включено три доповіді українських учасників: у четвер 1-го вересня доповідатиме А. С. Мельничук із Києва про „постання індоевропейського вокалізму" (в німецькій мові), а в п'ятницю 2-го вересня В. Кухаренко з Одеси про „досліди над мовою автора" (в англійській мові). З-поза України в конґресову програму включено доповідь Яр. Рудницького з Вінніпеґу про „соціолінґвістичні аспекти двомовности" (в англійській мові, 1 вересня 1977).

Померла св. п. Ольга Добрянська-Коренець

Нюарк. — В останній хвилині інформують, що в п'ятницю, 22-го липня, тут вчасним ранком померла на 97-му році життя св. п. Ольга Добрянська-Коренець, одна з найбільш заслужених піонерок українського жіночого руху на Рідних Землях, член проводів перших українських жіночих кружків, голова Т-ва ім. Ганни Барвінок у Львові, письменниця, авторка психологічного нарису „Зшиток малого монгола" та численних літературних есеїв, друкованих в Літературно-Науковому Віснику та інших журналах. Покійна — дружина св. п. Дениса Коренця, відомого історика й економіста.

Парастас буде відправлений в неділю, 24-го липня, в год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвина і Литвина, а похоронні відправи відбудуться в понеділок, 25-го липня, в год.9:30 в місцевій церкві св. Івана Хрестителя й опісля на цвинтарі в Бавнд Бруку. Осиротила дочку Стефанію і Ганну Коренець та Марту Прийму з родиною, як і ближчу і дальшу родину та багатьох друзів в Україні і діяспорі.

ДО ПОБАЧЕННЯ ЗА ДВА ТИЖНІ

Це є останнє видання „Свободи" перед двотижневою вакаційною перервою. Чергове число друкуватиметься в понеділок, 8-го серпня, з датою чергового дня. Також не появиться два числа англомовного „Українського Тижневика", чергове число якого буде надруковане щойно з датою 14 серпня.

До побачення за два тижні!

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР У ПРОМОВІ ПРО ВІДНОСИНИ МІЖ ЗСА І СССР НАГОЛОШУЄ ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЇ І ЛЮДСЬКІ ПРАВА

Чарлстон, Південна Каролайна. — Промовляючи тут на конвенції стейтових законодавців південних стейтів, президент Джіммі Картер в четвер, 21-го липня, недвозначно натякнув лідерам Совєтського Союзу, що його уряд готовий обмежити продукцію т. зв. „мандруючих ракет" („круз миселс"), якщо Москва погодиться обмежити кількість своїх тяжких міжконтинентальних ракет, як теж заявив, що його оборона людських прав віддзеркалює підставові вартості американського народу, додаючи, що його кампанія щодо тих прав має універсальний характер і не має на меті вирізнювати Совєтський Союз чи шкодити інтересам СССР, як теж не має на меті привернути часи „холодної війни", ані спричинитися до нових перегонів щодо зброєння.

У цій важливій промові щодо американсько-совєтських відносин Президент старався доказати, що зв'язки між Вашінґтоном і Москвою, які протягом кількох останніх місяців погіршилися, можуть знову поліпшитися. Проте, він підкреслив, що якщо Совєтський Союз не погодиться на новий договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї, то його уряд зробить все можливе, щоб запевнити вистачальну стратегічну військову силу.

Президент Картер твердив, що становище його уряду щодо атомового роззброєння і людських прав повинно бути зрозуміле лідерам Совєтського Союзу, додаючи, що якщо вони дійсно не розуміють його політики, то Білий Дім зробить все можливе, щоб пояснити її. Однак, коли Москва атакує Вашінґтон за людські права і роззброєння тільки задля пропаганди і щоб робити натиски на уряд ЗСА, то Америка робитими все можливе, щоб продовжувати цю справедливу політику — заявив Президент.

Щодо людських прав, президент Картер кількакратно підкреслював, що додержуватиметься становища, яке зайняв від хвилини, коли став президентом ЗСА. Він переконаний, що атмосфера співпраці між Заходом і Сходом причиниться до поліпшення стану людських прав по цілому світі, як теж переконаний, що не можна припинювати старань поліпшити стан людських прав, бо тільки постійна оборона тих прав скріпить свободу особи і запевнить людську гідність.

Президент наголошував людські права теж на летовищі в Джексон, Міссісіпі, де промовляв після його виступу в Чарлстоні. Відмічуючи факт, що деякі політики критикують його за публічні виступи в обороні людських прав, Президент Картер заявив, що „я ніколи не відмовлюся від мого становища так довго, як довго ви підтримуватимете мене".

Віденська конференція закінчилася обопільним обвинуваченням

Відень, Австрія — Ройтер інформує, що на останній сесії Віденської конференції, завданням якої є довести до підписання договору між Сходом і Заходом про скорочення військових частин в Центральній Европі, держави Варшавського Пакту обвинуватили Північно-Атлантійський Оборонний Пакт (НАТО), що він зовсім не зацікавлений скороченням війська, а тільки хоче дізнатися про кількість військових частин Варшавського Пакту, місце їхнього стаціонування і розположення військових баз в країнах Східньої Европи. Держави совєтського бьоку, які беруть участь в конференції, також критикували З'єднані Стейти Америки за їхнє намагання поширити продукцію мандруючих ракет і контроверсійної невтронної бомби, яка вбиває шляхом радіяції людей, але не нищить об'єктів. Учасники конференції, які обвинувачували одні одних за зумисне здержування нарад, погодились на нову двомісячну перерву ніби для того, щоб поодинокі делегати могли порозумітись зі своїми урядами.

Пекін регабілітував Тенґ Гсіяо-пінґа

Пекін. — Ройтер інформує, що теперішні керівники Китайської Народної Республіки повністю регабілітували Тенґ Гсіяо-пінґа, який став був жертвою боротьби за владу і був позбавлений усіх привілеїв. Тепер, згідно з афішами, наліпленими на мурах Пекіну, Тенґові привернули усі права і він знову став заступником голови Компартії КНР, заступником прем'єра і заступником голови плянувальної військової комісії, себто повернено усі пости, які він займав перед усуненням. Речники міністерства закордонних справ Китаю відмовився коментувати це повідомлення, а на запитання численних читачів чи написи на мурах є правдивими, офіційні чинники відповідають: „Це дуже добра новина, ми її очікували вже від якогось часу".

Америку охопила небуденна спека

Ню Йорк/Вашінґтон. — Не тільки в Ню Йорку, де протягом останніх 7-ох днів температура постійно доходить до понад 90 ступнів, (в понеділок дійшла до 100, а у вівторок до 102 ступнів), але також майже в усіх стейтах Америки панує небуденна спека. У вівторок 19-го липня, в 44-ох стейтах температура перевищала 90 ступнів, а в Колюмбусі, Джорджія, така висока температура триває вже протягом 42-ох днів.

В Ню Йорку міський уряд перестеріг, що може заіснувати поважний брак води і тому закликав мешканців вживати якнайменше води, а зокрема не підливати травників, не мити автомобілів тощо.

Іншим частинам ЗСА, спеціяльно сільсько-господарським стейтам, загрожує довготривала посуха, яка може досить негативно відбитися на цьогорічному врожаю. Брак води до якоїсь міри теж зменшив продукцію по різних фабриках, а в деяких містах небуденна спека спричинила смерть старших віком громадян. У Сейнт Луїсі протягом одного дня померло 7 літніх осіб.

Знавці вказують, що цьогорічний липень — це найгарячіший липень за останніх 30-40 років і ще не відомо чи серпень не буде подібним.

ПРОПОЗИЦІЇ БЕҐІНА ВИКЛИКАЮТЬ ГОСТРУ РЕАКЦІЮ АРАБІВ

Вашінґтон. — Протягом дня нарад з президентом Джіммі Картером і опісля під час спеціяльної пресової конференції, ізраїльський прем'єр Менахем Беґін у середу, 20-го липня, видвигнув ряд пропозицій щодо можливої розв'язки довготривалого конфлікту між Ізраїлем і арабським світом, які викликали гостру негативну реакцію з боку арабських лідерів і коментаторів. Проте, президент Картер заявив, що на підставі його попередніх розмов з лідерами арабських держав, а тепер також на базі нарад з Беґіном, він таки переконаний, що пощастить повновно скликати Женевську конференцію ще в жовтні ц. р., яка мала б на меті довести до справедливого і тривалого миру на Близькому Сході.

Закінчивши наради з президентом Картером і розмови з чільними членами обох Палат Конґресу, як теж з деякими високими американськими урядовцями, прем'єр Беґін на пресконференції представив свій „таємний мировий плян", хоча фактично зосередив увагу на процедуральних справах заплянованої Женевської конференції, подавши дуже мало подробиць щодо конкретних пропозицій Ізраїля в справі замирення з арабами.

Беґін повідомив, що Ізраїль готовий брати участь у Женевській конференції і надіється, що в ній візьмуть участь Єгипет, Йорданія і Сирія, як теж може долучитися Ливан, хоча ця арабська держава не була включена в першу Женевську конференцію в 1973-му році. Проте він категорично зазначив, що Ізраїль не погоджується на участь Палестинської Визвольної Організації (ПВО), як окремої делеґації, чи в складі Йорданії.

Заява Беґіна відносно ПВО, як і раніша опозиція теперішнього ізраїльського уряду до участи ПВО у Женевській конференції, викликала гостру реакцію з боку арабських держав, які вважають, що ПВО мусить брати участь у конференції. Радіо Каїр і радіо Дамаск натаврували плян Беґіна, заявляючи, що він цілком „ігнорує підставові права палестинського народу". Подібно висловилися речники Савдійської Арабії та Сирії, заявляючи, що якщо ЗСА погодяться на плян Беґіна, то це може довести до нової війни на Близькому Сході, а Палестинська Визвольна Організація твердила, що плян ізраїльського прем'єра — „це не мировий, а воєнний плян".

Речники уряду ЗСА старалися пояснити кореспондентам, на якій підставі президент Картер висловив переконання, що таки пощастить скликати Женевську конференцію, коли взяти до уваги негативну реакцію арабів на пропозицію Беґіна. Згідно з дорадниками Президента, оптимізм Білого Дому базований на тім, що лідери арабських держав, зокрема єгипетський президент Анвар ель-Садат, раніше кількакратно заявили готовість брати участь в такій конференції, а прем'єр Беґін зазначив, що Ізраїль готовий обговорювати в Женеві всі аспекти арабсько-ізраїльського конфлікту.

В середу Білий Дім підтвердив, що державний секретар Сайрус Венс на початку серпня має відвідати країни Близького Сходу, щоб обговорити можливість скликання Женевської мирової конференції.

Демірель знову став прем'єром турецького уряду

Анкара, Туреччина. — Лідер Консервативної партії Сулейман Демірель уже вчетверте став прем'єром турецького уряду завдяки тому, що йому вдалося у переговорах довести до коаліції кількох правих угруповань, які піддержали його на протязі минулих двох з половиною років. Економічні і політичні проблеми в Туреччині є тяжкі, і тому покликання Демірела на пост прем'єра викликало застереження і сумніви серед керівників індустрії і робітничих спілок, які надіялись на розв'язку безробіття і покращання соціяльного стану робітників. Також поміркована преса критикує Деміреля за його минулі помилки, які створили господарський і політичний хаос в країні. У висліді хаотичних виборів, які відбулися минулого місяця, 53-річний Демірель, зручно маневруючи, створив уряд меншости.

СіБіЕс покаже на телебаченні в Ню Йорку фільм про українців

Ню Йорк (Я. Белендюк). — Кількакратно нагороджений фільм „Українці в Америці — боротьба за ідентичність" буде висвітлений в Ню Йорку телевізійною станцією СіБіЕс (канал ч. 2) у двох півгодинних частинах в неділю, 7-го серпня, і в неділю, 14-го серпня, в годині 1-ій по полудні.

Фільм цей був накручений минулого року групою кінематографів з Філядельфії з рамени тамошнього відділу сітки СіБіЕс. Одним із членів цієї групи, який займався фотографуванням і редаґуванням фільму, був Микола Куліш. У Філядельфії фільм був висвітлений вперше минулої осени, а опісля повторений тричі після цього, як його відзначено кількома нагородами. Крім цього, фільм був показаний в Чікаґо. В Ню Йорку він буде висвітлений вперше після численних телефонів, листів і особистих зустрічей малої групи молодих українців із представниками СіБіЕс.

Із зацікавлених джерел звертають увагу, що українські громадяни метрополітального Ню Йорку-Ню Джерзі повинні телефонами і листами до СіБіЕс висловити свої коментарі про сам фільм та про позитивне рішення цієї сітки висвітлити його в серії програм „Ай он" (Eye On). Масовий відгук може причинитися до передачі інших програм з українською тематикою.

Адреса і телефон: WSBS-TV, 524 West 57 Street, New York, N.Y. 10019; Tel.: (212) 975-4321.

„ЗВІЛЬНЕНОГО" ЛУК'ЯНЕНКА ДАЛІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ

Левко Лук'яненко (зліва) з Іваном Кандибою. (Архів ЗП УГВР)

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед численних самвидавних документів, які продісталися останньо на Захід, є понад 20-сторінковий нарис Л. Лук'яненка п. н. „Рік свободи". В ньому автор розповідає про своє звільнення з Владимірської тюрми після відбуття 15-річного строку, про спроби знайти працю як правник про нові протизаконні переслідування властей на волі. Автор подає також цікаві спостереження про становище в Україні; відношення окруження до нього і т. п. Як один з прикладів цього слід згадати звернення рідних і приятелів на його оборону з 18 березня 1977 року, адресоване до президії Верховної Ради СРСР і УРСР. Хоч звернення в нарис не входить, подаємо повний текст цього документу.

Л. Лук'яненко, як відомо, член Української Громадської Групи для сприяння виконанню Гельсінкських угод, був звільнений з ув'язнення на початку 1976 року. Він був засуджений на кару смерти за „Українську робітничо-селянську спілку". Кару смертиВерховний суд УРСР замінив 26 липня 1961 року на 15 років позбавлення волі. Л. Лук'яненко відбував покарання в Мордовії; в 1973 році його перевезли до Пермського табору ВС 389/36 (Кучино, Чусовського району), а від 3 липня 1974 року — аж до звільнення перебував у Владимірській тюрмі.

ЗВЕРНЕННЯ

Президії Верховної Ради СРСР
Президії Верховної Ради Української РСР
від рідних і близьких
Лук'яненка Левка Григоровича, що мешкає у місті Чернігові на вул. Рокосовського, 41- б, кв. 41

ЗАЯВА

Лук'яненко Л. Г. народився в с. Хрипівка Городнянського району на Чернігівщині 24 серпня 1928 року, але через те, що під час війни свідоцтво про народження загубилося і мати не могла документально підтвердити рік його народження, Лук'яненка Л. Г. взяли до Червоної Армії 1944 року разом з хлопцями 1927 року народження, тобто в неповних 16 років. В армії

(Закінчення на ст. 4-ій)

Ремзі Кларк очолив комісію правної допомоги політв'язням

Ню Йорк (Комітет оборони радянських політичних в'язнів) — Ремзі Кларк, колишній генеральний прокурор ЗСА, який сьогодні обороняє засуджених членів Української Громадської Групи для сприяння Гельсінкських Угод, Миколу Руденка і Олексія Тихого, згодився очолити Комісію Правної Допомоги для політичних в'язнів в СССР, яка буде діяти при Комітеті оборони радянських політичних в'язнів. До цієї Комісії війдуть адвокати та знавці совєтського права з ЗСА, Канади і країн Західньої Европи з метою розбудувати людську і матеріяльну базу для легального захисту політичних в'язнів в СССР.

У плянах комісії є в першу чергу перекласти на англійську мову Кримінальний Кодекс Української ССР, Процесуальний Кодекс УССР та головні коментарі совєтських та інших юристів, які відносяться до цих основних документів. Комісія плянує теж шукати шляхів до міжнародних правничих організацій, щоб на їхніх форумах видвигати порушення прав ув'язнених і таким способом одночасно поширювати інформації про боротьбу політичних в'язнів СССР за їхні права людини, за право на статус політв'язня, на еміґрацію колишніх політв'язнів, допомогу родинам ув'язнених. Під сучасну пору Комісія готує апеляції в справі Івана Світличного, Семена Ґлузмана, Вячеслава Чорновола, Андрія Твердохлєбова, Валентина Мороза та інших.

Комітет оборони радянських політичних в'язнів закликає українських юристів та знавців совєтського права, які зацікавлені працювати в цій Комісії, зголоситися до Комітету на адресу:

Comittee for the Defense of Soviet Political Prisoners
P.O. Box 142, Cooper Station
New York, N. Y. 10003
Телефон (212) 850-1315 або (212)475-5799.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема Близького Сходу

Довготривала ворожнеча на Близькому Сході між Ізраїлем і арабськими державами — це не звичайний собі місцевий конфлікт, а запальна ситуація, яка може розвинутися у загальну війну та в яку можуть бути втягнені такі потуги світу як ЗСА і Совєтський Союз. Бо Близький Схід стратегічно дуже важливий з уваги на пребагаті нафтові поля та на Суезький канал, що сполучує Середземне море з Індійським океаном. Значить, задля світового миру конфлікт на Близькому Сході повинен бути зліквідований якнайшвидше.

Самозрозуміло, що такі країни як ЗСА, Британія, Франція та інші можуть старатися вплинути на ворогуючі поміж собою сторони на Близькому Сході, щоб остаточно дійшли до порозуміння і замирення. Проте, тільки в руках Ізраїля та арабських держав лежить фактична спроможність довести до дійсно ,,справедливого і тривалого миру''.

Тут власне і виринає проблема, бо протягом останніх кількох тижнів зменшились можливості на скоре порозуміння між Ізраїлем і арабським світом. Коли попередній ізраїльський уряд прем'єра Їцака Рабіна був склонний йти на компроміси щодо питання звільнення окупованих арабських територій, як теж натякав, що може дійти до порозуміння з палестинськими арабами, бо теперішній коаліційний уряд консервативного напрямку, очолюваний прем'єром Менахемом Бегіном, не виявляє готовости йти на такі компроміси, які задовольняли б арабів і довели до остаточного замирення на Близькому Сході. Бегін, який тепер перебуває в ЗСА на офіційних відвідинах, хоча і висловлює готовість брати участь у Женевській міжнародній конференції і обговорювати на ній всі аспекти ізраїльсько-арабського конфлікту, то в той самий час стоїть на становищі, що Ізраїль не звільнить арабських територій на західньому березі ріки Йордан, як теж противиться створенню ,,батьківщини'' для палестинських арабів, не зважаючи на те, що більшість лідерів арабських держав висловились за тим, щоб та ,,палестинська батьківщина'' була пов'язана федеративно з Йорданією, а не створена як незалежна держава.

Можна зрозуміти побоювання теперішнього ізраїльського уряду, що без ,,безпечних кордонів'' Ізраїль не може успішно протиставитися переважаючій силі арабського світу. Однак треба також зрозуміти арабів, які не хочуть погодитися на те, щоб їхні території, окуповані під час війни 1967-го року, стали складовою частиною Ізраїля.

Проте, існує реалістична компромісова розв'язка, яку пропонує президент Джіммі Картер і з якою погоджується більшість поміркованих арабських лідерів, а саме, щоб в заміну за дійсний мир з арабськими державами, які визнали б право Ізраїля на існування як самостійної держави і встановили б з Ізраїлем нормальні дипломатичні, торговельні, культурні та інші зв'язки, ізраїльський уряд погодився звільнити більшість з окупованих територій і погодився на створення ,,палестинської батьківщини'' в складі Йорданії. Встановлення нормальних відносин між арабськими державами та Ізраїлем до великої міри зліквідувало б небезпеку нової війни на Близькому Сході і тоді Ізраїль не потребував би мати ,,безпечних кордонів'', тобто, не мусів би затримувати під своєю контролею окупованих арабських територій, як теж не мусів би боятися того, що в Йорданії палестинські араби мають місцеву автономію.

Треба надіятися, що конфлікт між Ізраїлем і арабами буде якнайшвидше зліквідований і на Близькому Сході запанує справедливий і тривалий мир. Уже бо крайня пора припинити кровопролиття і постійну воєнну атмосферу, в якій змушені жити всі люди Близького Сходу. Мир на Близькому Сході конечний також тому, щоб не допустити до того, щоб на тому обширі відновив свої впливи Совєтський Союз, який використовує різні міжнародні конфлікти для здійснення своїх імперіялістичних плянів і ними загрожені однаково Ізраїль, як і арабські країни.

О. Гайський

МОЛОДЬ — ЛИЦЕМ ДО ГАРВАРДУ

Цього року сповняються дві декади — десятиріччя від часу, як у Клівленді — Огайо, на Конвенції Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) народилася ідея: ,,Створити на одному з визначних американських університетів бодай одну катедру української історії...'' Для реалізації цієї ідеї покликано до життя Фонд Катедри Українознавства (ФКУ)...

В Українському Гарварді зреалізовано і перевершено многократно цю скромну первісну ідею. Проте, ніхто там і не думає про ювілейні святкування. Нема часу...Треба підготовляти фінальну грошеву збірку на завершення Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), ще перед тим, тобто вже, йде Літня Школа Українознавства... на п'яти наступають інші справи (напр. 100-ліття Християнської України) — коли тут святкувати?...

Але молодь винахідлива: не можна святкувати безділлям — то вона святкує працею...

До цьогорічної Літньої Школи Українського Гарварду зголосилися і приїхали 170 (сто сімдесят) учасників і учасниць...

І саме то є найзворушливіший ювілейний дар української студентської молоді для творців, провідників, робітників — збірщиків і жертводавців Фонду Катедр Українознавства як рівнож для наукових творців, керівників і працівників поодиноких установ Українського Гарварду та жертводавців на Інститут — УНІГУ.

Три дні перед початком школи в листі Богдана Тарнавського говорилося тільки про ,,сто тридцять із гаком'' зголошень. Що мало рішити про несамовитий зріст (40) нових зголошень в останніх днях.

Залишаючи покищо без відповіді це питання, як і питання про ,,астрономічно високу'' загальну цифру цьогорічних зголошень до Літньої Школи, віддаймо голос одному з її учасників. В телефонаті з Гарварду він сказав:

,, — ...Враження надзвичайне: студенти обліпили будинок Українського Наукового Інституту як бджоли вулик. Направду... не знати, як дати раду цим сто сімдесяти студентам, де примістити їх з їхніми курсами...''

Читаємо довжезний список ,,оглашених'' на поодинокі курси Школи...Тут американські ,,стейти'' вимішані з канадськими ,,провінціями'', відомі назвища (діти відомих громадських, політичних робітників, чи діячів культури і невідомі...Є й по двоє ,, з хати'') брати, сестри, чи брат і сестра. Стверджено навіть участь одного юного подружжя... Істинний ,,Сорочинський ярмарок'' характерів, зацікавлень і поглядів на справи...

Що пригнало цих молодих людей і загнало в мури університету в час вакацій, коли манять і запрошують розкошуватися спортами й дозвіллям гори, ліси, озера і моря? Що зібрало ту молодь в одну сочку і змасувало в силу, в четверо і п'ятеро більшу, як звичайно?...

Відповідь на ці питання, — як американець каже — довільний здогад кожного. Проте, одне певне: рішального впливу на цей маніфестаційний здвиг не мали ніякі фінансові полегші, ні практичні користі (як студійні кредити славного Гарварду).

Шукаючи прапричин цього феномену, на вступі треба назвати кращу популяризацію Літньої Школи та Гарвардської справи цього року: преса на її честь і славу виявила далеко більше зацікавлення Гарвардом, ніж в останні роки. Пропаганду для Літньої Школи (та нашого Гарварду взагалі) ведуть уже ровесники кандидатів у курсанти, спільна мова між одними і другими не представляє собою ніякої проблеми. А подекуди (як у Клівленді — Огайо) пропагандою охоплені навіть старші річники рідношкільників.

III

Що й казати: роботу-пропаганду, у слові й письмі, тепер посилюють події щоденного життя. Щораз нові арешти й засуди українських патріотів ворожою владою заставляють наших суспільно-політичних діячів, провідників організацій влаштовувати безперервні протестні акції і вдаватися до впливових американських, канадських та інших західніх політиків стати на захист жертв московського терору. Це дещо полегшує долю переслідуваних, але...дорогою ціною: впливові західні оборонці можуть говорити тільки про ,,людські права'' особи, чи осіб, навіть не заторкуючи питання зміни режиму та самостійницьких оспірацій українського народу.

А на ці аспірації, як і на саме існування українського народу Москва минулого року — в річницю Емського указу — видала присуд смерти...

На добавок, в американських, канадських і інших західніх школах, у пресі, радіо, телевізії і в книжкових виданнях не переводиться плутанина понять між Україною і Москвою. Та страшнішим від такої ,,плутанини з лінивства'', чи опортунізму, є факт, що в західній історіографії нас під ніякою історичною назвою, часто взагалі, нема...

А нема нас тому, бо нас не було у світовій науці. там нас, нашу історію й наші землі записали, як свою внутрішню справу, наші сусіди, зокрема Москва...

Таке положення українства — між двома вістрями московських ножиць з одним вістрям там, а другим тут — кмітливий українській студентській молоді підказує думку, що тут не допоможуть спростування західніх перекручен в українській справі, не допоможуть спорадичні наукові праці наших учених і наукових установ... Тут треба постійної української науки на вершинному університеті, світової потуги з Науковим інститутом, де дозрівали б у дослідно-науковій праці випускники власних катедр та опрацьовувались би безперервно книги для поборювання книги московських фальшивок-брехань і виявлення справжньої правди про Україну.

IУ

Коротка студія 20-річної історії реалізації клівлендських постанов ясно виявляє молодим курсан-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Л. Х. Щур

ПРО ТРИ СОНЕЧКА...

Наголовок звучить, як у казці для дітей. І таки йдеться тут про справи казкові: про нові видання книжечок для дітей. Чи батьки дбають, щоб дійшли ці видання перед очі та в серця їх дітей, чи може їм про це зовсім байдуже; чи розсвітяться очі ясними сонечками на їх вид, чи, може, нову книжечку зморозить вбиваюче: ,,Ай донт кер фор діс бук''; чи розійдуться вони масово і постане необхідність друкувати нові накладки, чи, може, стануть ці книжки тільки завадою книгарям десь на задніх полицях складів — все одно наші письменники пишуть далі для української дітвори. А Об'єднання Працівників Літератури для Дітей та Молоді ім. Леоніда Глібова — далі видає. На риск, дуже часто просто на певність матеріяльної втрати, але таки пишуть, ілюструють, видають. З любови до української дитини, з турботи за її душу. І якщо вже ніщо інше не змогло б зворушити батьків та всіх інших, відповідальних за виховання, то хай знайдуть хоч подив та пошану до тих людей, що не зважаючи на непопулярність своєї справи, все таки присвячують їй свій незайвий час, сили, фонди... Хоч би задля цього — може таки варто би поцікавитися цими книжечками?!

Та справді, три книжечки, що появилися в останній каденції ОПЛДМ, заслуговують на увагу виховників не лиш з тієї, але й з багатьох інших причин. Про них хочемо й говорити тут.

На початок нашої казки згадаємо таки про ,,СОНЕЧКО''. Ілюстрував цю збірочку покійний уже визначний наш мистець Віктор Цимбал, він же й сам підібрав тексти до книжечки. А автори їх? Цих треба б довго шукати! Це бо збірка дитячих пісеньок, приказок, казок; невичерпний репертуар українських матерів, бабунь, старших сестер від непам'ятних віків. Ними вколисували дітей до сну, заспокоювали всяке дитяче горе. Ними вчили дітей ,,солов'їної мови'', вчили вже змалку пізнавати світ і життя, сміх і сльози, добро і зло.

У велику похвалу книжці треба сказати, що це вже третє її видання. Молоді матері з радістю зустрічали тексти фолкльору, що в ньому колись самі виростали. Тому треба було нового накладу і про нього постаралася Дружина Покійного. Видання на кращому папері, як попередні, з побільшеним друком та ілюстраціями, що робить їх куди зрозумілішими малятам. І з можливістю дальших соняшних зустрічей зі сотнями нових матерів та дітей.

Друга книжечка, для дітей шкільного віку, теж не менше соняшна. Це ,,СОНЯШНІ КАЗКИ'' Ніни Мудрик-Мриц, відомої вже з численних творів для нашої дітвори. Чим же ця книжечка така важлива?

Англійський поет-романтик Джон Кіттс вніс раз під час бенкету тост: ,,Хай пропаде пам'ять Нютона!'' — Коли ж збентежені приятелі питали, що це мало б значити, поет пояснив: ,,Він здійняв веселку з неба і впхав її у призму!''

Діти наших часів знають докладно про стратосферичні лети, якщо не до самого сонця, то хоч до місяця. І про спектральну аналізу зуміли б розказати; але як мало знають про те, що природа — досконалий твір Всевишнього, а для людини має значення куди більше поза можливостями практичного її використання фантазії й поезії.

У ,,Соняшних казках'' веселка, яка від віків стояла на небі, зродилася із веселого танку соняшних промінчиків зі сумними краплинами грозової хмари. То знову світлячок ховає під свої крильця спізнений соняшний промінчик і сам розсвічується своїм добрим вчинком. Інший знов промінчик виторгував собі трохи світла у другого промінчика, але ласки Пречистої собі ним не здобув. Бо не про те світло йшлося, що складається з коливань, які можна обчислити, а про те що рівнозначне з любов'ю.

Оце й настрій ,,Соняшних казок''. Піднесений ще чудовими ілюстраціями самої авторки, створеними з такою ж увагою та любов'ю, як і сам текст. Чи стануть на перешкоді такі казки молодим завзятим природникам, що за всяку ціну стараються збагнути таємниці всесвіту аж до дна? Навряд. Навпаки, покажуть їм життя з іншого нового боку. Чи правдива вона? Не лише правдива, але мусить пізнати її кожний, хто хоче зватися правдивою людиною.

Слід додати ще, що, на думку авторки, наші діти варті повної, багатої української мови. Якщо вони не опанують цієї мови в дитячому віці, коли ж опісля буде на це час?! І якщо в книжечці багато слів може не зовсім зрозумілих дитині, то при пильному читанні та допомозі батьків діти, власне, завдяки книжечці, засвоять собі їх на все життя.

Третя книжечка, хоч не має сонця в наголовку, та не менше сповнена понадсвітнім промінням. Це ,,ДНІПРОВІ ДЗВОНИ'' Миколи Погідного з ілюстраціями Петра Андрусева й Михайла Михалевича. Це три історичні леґенди: про прийняття християнства в Україні, про чудесний рятунок ченців у часи татарських нападів та про скарби Довбуша. Автор відомий не лиш сучасній дітворі, але й сьогоднішньому дорослому поколінню, що виростало, читаючи його ,,Силу молитви'' чи ,,Гетьманську булаву''.

Поскільки навчання історії в сьогоднішніх українських школах боляче обмежене до найнеобхідніших відомостей-бо часу не достає, книжечки з історичними оповіданнями, отакі, як,,Дніпрові дзвони'', це найкращий засіб,щоб у свідомості дітей історія вийшла з-поміж обкладинок підручника та стала справжнім життям людей — близьких нам, хоча часово і далеких.

Спосіб оповідань легкий, доступний, а щонайважливіше, пронизані вони світлим струменем, приявністю Бога, Охоронця добрих, Судді злих. Так, як пронизувала ця непохітна віра останнє тисячеліття нашої історії.

Такої книжечки не дістануть сьогодні школярі в Україні. Як багато дали би батьки, щоб мати там таку помічну у вихованні книжку для своїх дітей! А для нашого доросту вона тут так легко й просто доступна! І варта того, щоб її прочитати!

— Оце й усе, спитаєте?! На жаль — усе! Але ОПЛДМ власне жде з тугою на це Ваше питання, на Вашу нетерпеливість, на Ваш голод нових книжечок для Ваших дітей. Бо коли існуючі видання розійдуться та дійдуть до дітей, напевно прийдуть на їх місце нові, ще кращі, ще цікавіші. Сторінки оглядів англомовних видань для дітей так і кишать щораз новими наголовками. Бо їх купують і читають. Попробуйте це зробити і з нашими книжками, а тоді — побачите!

З НАШИХ БУДНІВ

АЛЬПІЙСЬКІ ФІЯЛКИ

[В присвяті А. Гарасевичеві]

З кожної високогірської прогулянки поет-альпініст Андрій Гарасевич завжди приносив своїй матері, Пані Софії, якщо не китичку, то бодай жмінку прекрасних альпійських фіялок (званих популярно ,,едельвайсів'').

— Цього разу мушу принести найкращі і з найвищого шпилю ,,Вацманової Фамілії'', — ,,погрожував''Андрій і блакитні його очі заходили теплою вологою. — Ви тільки подумайте! Мама лежить хвора в лікарні, але не турбується своїм здоров'ям, лише тим, щоб мені щось не сталося в горах...А що мені може трапитись, коли завтра до Бад Райхенгалю приїжджає Мюнхенська Фільгармонічна Оркестра і я обов'язково мушу бути на цьому концерті! Це ж така оказія, така нагода! Але спершу відвідаю маму і занесу їй квітки.

Цим концертом Андрій радів наперед, як дитина приобіцяною цяцькою, а зокрема тим, що в програмі заповідали виконання Скрипкового концерту улюбленого Андрієм композитора Петра Чайковського. Управа хору ,,Боян'' в таборі ,,Орлик'', під диригентурою проф. Романа Ставничого, зорганізувала автобус для таборових любителів музики, а між ними Андрій Гарасевич був хіба одним з найбільших її ентузіястів! Студіюючи право, а потім філологію в Карловому університеті в Празі, Андрій відвідував паралельно кляси фортепіяну проф. Дністрянської і сам був непоганим піяністом. При кожній нагоді любив пристрасно дискутувати з членами хору ,,Боян'' на музичні теми. Те саме й трапилось в надвечір'я останньої в його житті альпіністичної прогулянки на котру мав вирушити з друзями раннім-ранком 24-го липня 1947-го року. Тоді Андрій так допізна ,,забалакався'', що батько поета і соліст ,,Бояна'', пан радник Гарасевич, пригадав це синові такими словами:

— Андрійку, та ж пора йти спати! Та ж перед тобою завтра вранці виправа на ,,Вацманиху''! Чи ти, сину, забув?

— Не забув, тату, не забув, — якось замріяно посміхнувся поет, що назвав придорожній камінь своїм найкращим другом. — А так само пам'ятаю, що мені треба принести нашій дорогій мамі найкращі едельвайси з ,,Вацманихи''.

Не діждалася мама ані квіток, ані сина...Аж три тижні після похоронів Андрія довідалась про його трагічну смерть альпініста. Закоханому в гори поетові й музикові йшов тоді 30-ий рік життя...

ІКЕР

Видано перший Український довідник Національного архіву Канади

Вінніпег (ОУПС). — Тут у виданнях серії ,,Рідінгс ін Славік Літератюр'' (чис. 13а) вийшов із друкарні Манітобського університету перший в Канаді архівний довідник про українську колекцію, здепоновану в 1974 р. проф. Яр. Рудницьким в Національному Архіві в Оттаві. Крім біографічних матеріялів, актів Королівської Комісії Б-Б, документів з академічного життя й українських суспільно-громадських установ, найціннішу частину колекції проф. Рудницького становить кореспонденція (листування) його з видатними політичними діячами (напр. Л. Б. Пірсоном, Дж. Діфенбейкером, Дж. В. Пікерсгілом, П. Е. Трудо й ін.), із представниками наукового світу (напр. з Ю. Вернадським, Ол. Брюкнером, М. Фасмером, Б. Унбегавном, Д. Ґеоргакасом тощо), а крім цього з визначними українськими діячами, як напр. з сл. п. В. і Д. Дорошенками, Л. Білецьким, В. Кисілевським, М. Лучковичем, І. Киріяком, П. Зваричем і т. д. На окрему увагу заслуговують у цій секції листи проф. Михайла Грушевського (1921), Ольги Кобилянської (1934), Юрія Клена (О. Буркгардта, 1938 — 1945), Л. Цегельського (1949), В. Доманицького (1959—1961), О. Лятуринської (1956) тощо. Дуже цікавий є підпис (автограф) у формі хрестика одного із перших українських піонерів, Василя Єлиняка, з 1953 р., коли то записано на звукову ленту розповідь про його життя. Крім згаданих матеріялів, у колекцію проф. Рудницького в Оттаві входять рукописи й відбитки різних статтей і наукових праць та врешті карткові матеріяли до його етимологічного словника (1941—1974), індекс козацьких прізвищ з 1649 р. і картотека канадських прізвищ (1970—1972). — Праця над довідником цієї колекції тривала три роки 1973—1976. Працювали над нею пані О. Войценко у Вінніпезі й Оттаві та В. Дж. Кавч в Оттаві. Користування цим довідником улегшують два індекси-показники в опрацюванні Степана Раш-Рущака: один особовий (стор. 134—159), другий географічний (стор. 160—164). Годиться відмітити, що згідно з договором з Національним Архівом, деякі матеріялц цієї колекції (напр. листування) доступні дослідникам виключно за письмовою згодою проф. Рудницького.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА НА СОЮЗІВЦІ

(О.Б.) — Кожна група студентів, яка приїжджає на КУ, відрізняється від кожної попередньої, і своєрідна чи то індивідуальними учасниками, чи як цілість.

Минолорічну групу можна б схарактеризувати як конґльомерат протилежних типів студента: ці, які хотіли скористати з академічного аспекту КУ і ті, які всеціло були зацікавлені в програмі КУ, включно з предметами мистецтва (гра на бандурі, кераміка) та вправою котрогось спорту (плавання, теніс); ті, яких батьки прислали з різних причин, головно для придбання нових приятелів і врешті, ці, які хотіли весело провести час, а КУ були для них лише виправданням. Мабуть, було б дуже знеохочуючим і для викладачів, і для інших студентів, якщо б дві останні категорії студентів були чисельними. На щастя так не було, і не могло бути, однак ми мусимо бути реалістами і добачати й від'ємний бік справи, поруч всього додатнього.

Слово ,,студент" походить із латинського дієслова, що означає ,,посвятитися" (чомусь). Дуже мало є сьогодні таких студентів взагалі, а зокрема в літню пору, але й такі знайшлися в цій групі. В гаряче пообіддя, коли майже всі мандрували до басейну чи в ліс на прогулянку, в дівочому гуртожитку сиділо кілька дівчат над завданнями, а в іншій кімнаті, на гарно застеленому ліжку з розложеними довкола книжками, сиділа самітня студентка. На запит чому вона не йде кудись, щоб відпочити чи розважитися, відповіла, що воліє більше повчитись. Ця дівчина з третього покоління поселенців, батьки якої взагалі не знають української мови, проте вона завзялась максимально скористати з КУ і так наполегливо вчилась, що давала собі раду в середній групі (клясі); з подібним ентузіязмом вчилась вона гри на бандурі.

Велику частину студентів захоплювала музика. Публіка, яка була на концерті-закінченні, з признанням висловлювалась про виконання цілого циклу обрядових пісень і хороводів, яких їх навчили пані С. Ґеруляк, О. Штинь-Гевка і панна М. Штинь. Кожного пополудня з відкритої тераси будинку ,,Львів" неслися звуки бандур, і розходились довкола, ніби на змагання з лісними співами. Звуки бандур продіставались також на другий поверх будинку, де розмістилися вчителі. Для них, звичайно, зайнятих приготованням лекцій на наступний день, це була божественна музика, часом інші студенти включали магнетофон і вривалась в кімнати галаслива т. зв. ,,музика", і тоді вчителям не тільки не можливо було що-небудь робити, але псувався настрій до дальшої праці.

Тимчасом обидві групи юних бандуристів ніби нічим не знеохочувалися, якраз навпаки до останніх КУ їх зацікавлення зростало. Пізнім вечером, коли приходила година спання, їх не можна було загнати до ліжок, бо тоді ,,Львів" наповнявся піснями і нам не хотілось їм переривати. Часом важко було повірити, що в свої вільні години ця молодь грає і співає зовсім із власної ініціятиви і знаходить в цьому не тільки хвилеве задоволення, але й почуття досягнення чи пізнання етнічного ,,себе".

Чи є ще хтось, хто співає, йдучи кудись лісною стежкою?. Є, бо такий студент (з Канади) був на Курсах, і, виглянувши у вікно, можна було переконатися, що це не насталгія і не привід.

Що можна б коротко сказати за тих властивих студентів, тих, які дійсно вчились і закінчили ці короткі КУ з оцінкою ,,добре", ,,визначно", а то і з відзначенням-нагородою?

З численних листів, що наплили під час року, знаємо, що більшість з них продовжували свої українознавчі студії, роблячи розшуки і пишучи ессеї в своїх клясах американських шкіл, і що така індивідуальна праця приносить їм задоволення і признання від їхніх колеґ. Як каже управитель Союзівки В. Квас, кудають їм ,,застрик українства", а далі студенти продовжують самі розвивати при заохоті батьків і оточення. Це теж є підтримкою і для викладачів, вклад праці яких в плянування, підготову та переведення Курсів не йде на марне.

А щож можна сказати за тих, яких кінцевий вислід з КУ був незадовільний? Ця оцінка віддзеркалювала не тільки їхнє навчання, а також їхнє наставлення до Курсів, до колеґ-студентів і до вчителів. Ніхто з викладачів не виставляв свідоцтв поспішно, але аж після розгляду всіх клясових та іспитових оцінок. На жаль, ,,незадовільні" були, але це становило невеликий відсоток всіх учасників. Проблема тут не тільки в лінивстві та в інших неґативних звичках студентів, якщо йдеться про саму науку, а в глибших причинах виховного характеру, відповідальність за що несуть їхні батьки. Такі риси вдачі, як: відповідальність, чемність, бажання вживати свою мову, навчання, як стелити своє ліжко і тримати порядок, який одяг вдягати до церкви чи на святочні нагоди, як виробити добрий смак до одягу, особливо дівчатам — все це згадавши лише дещо належить до виховання і є невід'ємною частиною підготови до самостійного життя. Не менше сумне явище — це легковажне ставлення деяких батьків до українознавчої науки їхніх дітей, про що студенти цілком відкрито говорили. Молоденька студентка приходить з довгим спізненням після нічної тиші, самовпевно заявляє, що ніхто не може обмежувати їй годин дозвілля, бо цитую, ,,мама прислала мене сюди, щоб мати добрий час", сказавши це ,,доброю українською мовою". Але цю тему залишаємо на розгляд виховникам і соціологам.

Цього літа, 7-го серпня, прибуде нова група, нові обличчя, нові особистості; також вертається декілька з попередніх КУ, часто по двоє з однієї родини. Це ті, які схочуть, які будуть дійсними студентами, скористають з академічної програми, з кляс мови, літератури, історії, історії іміґрації, культури і мистецтва, з лекцій гри на бандурі, кераміки, народних танців, співу, зі спортових зайнять, з прогулянок до цікавих місць та з культурних і розвагових імпрез, на які така багата Союзівка.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Успіхи нашої молоді

Таня Шуст

Студентку філядельфійського відділу Українського Музичного Інституту Таню Шуст прийнято до престижевого „Темпел університи коледж оф Мюзік. Це наступило після дуже важкого іспиту, при чому про прийняття старалися численні і старанно підготовані студенти з різних музичних шкіл. Таня, як сказано, вчилася гри на фортепіяні в УМІ у клясі проф. Наталії Котович, а добрий вислід її вступного іспиту треба вважати черговим успіхом цього відомого педагога.

Цього ж року Таня склала дипломовий іспит в УМІ і тепер приготовляється під проводом своєї вчительки до дипломового концерту, який відбудеться у найближчому сезоні.

Це не вперше праця проф. Наталії Котович втішається таким успіхом. Вона не тільки є вчителькою в УМІ, але теж членом факультету однієї з кращих в Америці шкіл „Сетлемент Мюзік Скул" у Філядельфії. Серед висококваліфікованої колегії професорів тієї школи, професорів Куртіс Інститут оф Мюзік, Темпел університі коледж оф Мюзік і членів філядельфійської оркестри, здобула собі проф. Наталія Котович опінію одного з найкращих педагогів „Сетлемент Мюзік Скул".

Її учениця, Таня Шуст крім гри на фортепіяні студіює теж спів і то у відомої вчительки Тіллі Бармах та склала з гарним успіхом іспит „інтермідієт ґрейд" у Сетлемент Мюзік Скул у Філядельфії. Обдарована гарним сопрано осягнула ще й таке вирізнення, як музичну нагороду у свому Льовер Мериленд гайскулі, який саме цього року закінчила. Нагорода була зв'язана з тим, що саме її вибрано до т. зв. окружного хору до якого вибирають найкращі голоси з різних середніх шкіл Філядельфії.

Таня Шуст включається радо та з ентузіязмом теж у наше громадське культурне та мистецьке життя.

Н.Н.

Наукове досягнення

Д-р Рената Б. Волинець

Переглядаючи список абсольвентів, які закінчили студії в Нортвестерн університеті в Еванстоні, Ілл., з дня 18-го червня 1977 р., можна стрінути на стор. 51-ій ім'я Ренати Богдани Волинець, при чому подано, що вона дістала бакаларат в Стейт університеті в Боффало, Н. Й. у 1969 р., ступень магістра, там же в 1970 році. Далі написано, що вона отримала ступень маґістра в Нортвестерн університеті в 1970 році.

Цього року вона закінчила студії в Нортвестерн університеті з титулом доктора, написавши працю: Систематична аналіза зразків з Костер околиці, Архаїчні полоси околиці".

Ренета Б. Волинець є донькою бл. п. Степана і Надії Волинець. Вона закінчила середню школу в Сестер св. Йосифа в Боффало, Н. Й. В часі студій в Боффало брала живу участь в пластовім житті, а в часі вакацій їздила з рамени Відділу Археології при університеті на археологічні розкопки до Мехіко, бо головне зацікавлення Р. Волинець це — археологія. Вже чотири роки вчить в коледжі в Едінборо, Па.

В. Б.

„ЗВІЛЬНЕНОГО"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

він служив до 1953 року, віддавши їй кращі роки молодого віку. Він був розумний з дитинства і мав великий потяг до знань. За роки служби в армії він закінчив десятирічку, був дуже активний і953 року в армії його прийняли до лав ВКПб.

3І953 до 1958 року Левко Григорович учився на юридичному факультеті Московського університету ім. Ломоносова.

У нашій родині завжди віддавали перевагу прямій чесноті над лукавими хитруваннями. Не вигода — будь-якою моральною ціною, а чесність і людська порядність — ось моральні засади, що їх м", старші в роді, старалися з малечку прищепити своїм дітям.

З 1944 до 1958 року наш Левко Григорович виховувався в армії, школі і університеті в дусі ідеології марксистсько-ленінської партії, котра так широко трактує й пропагує вчення про право націй на самовизначення — ось чому він, будучи чесним і прямим, право націй на самовизначення як частину ідеології, і статтю 14 Конституції УРСР, як частину права, зрозумів у прямому їхньому значенні.

В 1961 році його засудили до розстрілу за те, що він виклав якісь там свої міркування на папері про вихід УРСР із складу СРСР на підставі статті 14 Конституції УРСР. Смертну кару йому замінили на 15 років ув'язнення і весь час примушували на біле сказати „чорне". Через те, що моральні засади Левка Григоровича тверді і „право" він не міг визнати „забороною", то його в грудні 1974 року з Володимирської в'язниці, де він відбував покарання, спрямували в Рибинську психлікарню, яка, нібито, знайшла в нього гіпохондрію і лікарі Володимирської лікарні визнали його за інваліда II групи.

Це вкрай обурливо й образливо. В нашому роді не було ніяких божевільних і Левко Григорович цілковито нормальна людина. В цьому не сумнівається й КДБ, бо після звільнення 21 січня 1976 р. йому не видали довідки про інвалідність, а дали його під адміністраційний нагляд.

Коли після звільнення Лук'яненко Л. Г. хотів використати т. зв. інвалідність для одержання пенсії, з Володимирської в'язниці, 28 травня 1976 року, йому надіслали довідку ч. Л.-11, в якій офіційно засвідчено: „Группа инвалидности, данная в нашем учреждении, сейчас считается недействительной".

Ось уже рік тому, як Лук'яненко Л. Г. перебуває на волі, працює електриком в обласній дитячій лікарні, спілкується цілком нормально з усіма нами і всіма іншими людьми і жадних відхилень у його поведінці від поведінки всіх інших людей у нього немає.

Що ж стосується світогляду — це справа зовсім інша. Всі ми мало в чому поділяємо погляди Левка Григоровича, проте це погляди цілком психічно нормальної людини.

Життя Левка Григоровича на протязі всього року після звільнення подібне до життя загнаного зайця: без дозволу міліції він не сміє приїхати до нас у гості, а приїхавши, озирається на годинник, якби не запізнитися до перевірки; йому не вільно покидати свою квартиру ввечорі і він не сміє сходити до театру, коли захоче; його обмежили в трудових правах і багато в чому іншому. На квартирі безпідставно вчиняють труси і забирають що попало і навіть наші листи, що ми писали йому в місця позбавлення волі тощо.

Першого березня в квартиру до нього приїхав... (нечітко) Телезняк з Чернігівської психоневрологічної лікарні, як до душевнохворого, котрого час від часу має відвідати.

Що це означає? Хто спрямував психіатра до Левка Григоровича та навіщо? В довідці від 28. 5. 1976 року сказано, що „группа инвалидности считается недействительной". Чи може після звіту...(нечітко), стала „диествительной"? Бо саме в цей час треба було почати тероризувати морально й примусити цим... (нечітко) громадської діяльности в Українській громадській групі сприяння виконанню Гельсінкських угод, до якої він входить!?

Лук'яненко Л. Г. ніколи не вчинив і не думає вчинити жадних порушень закону, з юначих років він думає про благо інших. І тому, що він вимагав здійснення прав, проголошених радянськими законами та записаних у міжнародних актах, підписаних радянською державою, не можна його посудувати у ворожості до радянського ладу, а навпаки треба... (нечітко) йому.

Якщо Лук'яненко Л. Г. порушує закон, докажіть це йому... (нечітко) прийняти відкритий справедливий присуд, а не стосувати... (нечітко) психіятрії супроти абсолютно нормальної людини ...(нечітко) Левка Григоровича — за те, що він хоче здійснення офіційних... (нечітко) верх свавілля!

Ми рішуче й категорично протестуємо і вимагаємо негайно вглянути в цю справу і припинити знущання.

18 березня 1976 р.

(Підписи — після батька, Григорія Лук'яненка та інших рідних, є підписи знайомих — 12 осіб — серед яких є робітники, електрик, медпрацівник, спеціяліст сільського господарства і ін.).

МОЛОДЬ — ЛИЦЕМ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

там, багатьом метрикально молодшим, ніж...ці постанови, що всі їхні теперішні помічення і висновки реалізуються, а більшість з них давно зреалізовані, то чно з їхніми бажаннями.

Отже:

1. Створено не одну, але три катедри: української історії мови і літератури.

2. Створено ці катедри не на „одному з визначних", але в Гарварді найвизначнішому університеті найбільшої потуги світу — Америки.

3. Зорганізовано в Українському Гарварді величаву бібліотеку, включно з усіма можливими допоміжними науковими матеріялами та з колекцією первордруків і інших пам'яток української історії й культури.

4. Вже 6 років появляється студентський науковий журнал „Рецензія", в якому докторанти і студенти беруть під негайний критичний обстріл усі відповідні книжкові появи з підрядянської України, виявляючи диктовані там „старшим братом" перекручення й фальшування з української історії й літератури та обмосковлювання української мови.

5. Вже вийшов перший том квартальника „Гарвардські Українські Студії" (в англійській мові), що править за форум для найбільших українських і різнонаціональних учених в різних ділянках україністики.

6. Щороку появляються річники „Мінюте", записок із семінарів трьох катедр, а щомісячно — „Вісті" (Нюзлетер).

7. Пущено (на кредит) у рух Український Науковий Інститут Гарвардського університету — УНІГУ.

8. При УНІГУ створено Постійну Наукову Конференцію, зложену з українських професорів і вчених різних університетів і країн — для поборювання противукраїнських затій Москви та влаштовування наукових конференцій і панелів українознавства. Ця установа влаштувала вже три успішні імпрези в атмосфері дружньої співпраці гарвардських і позагарвардських професорів.

Процес росту і здобутків позначився, між іншим, такими милевими стовпами:

а). Здобули докторські титули або готовляться до здобуття два десятки наших надійних молодих учених, при чому ширинна і глибинна гарвардська навчальна програма, разом із маркою цього університету, дають випускникам теж можливість фахової професорської праці у споріднених неукраїнських дисциплінах.

б). Ключевий період історії Київської Руси зараз на початку праці першої катедри перенесено з катедри російської на катедру української історії.

в).Науковий творець і голова Комітету Українських Студій у Гарварді тоголова УНІГУ проф. д-р Омелян Пріцак та його заступник на обидвох цих постах, проф. д-р Ігор Шевченко, стали членами Американської Академії Наук (двома членами Академії Наук не може похвалитися ні один з 9-ти інших Наукових Інститутів Гарварду!...).

г). Керівник катедри російської історії в Гарварді (колишній студент проф. О. Пріцака), проф. д-р Е. Кінан, написав книжку про кореспонденцію царя Івана Грозного з князем А. Курбським, де виявляє московські фальшивки українського джерела з 16-го сторіччя (де є хоч би найслабший американський університет, що виносив би український чинник з історії України тих часів?).

г). Комітет Українських Студій, під щорічними перевірками Контрольного (Американсько-Українського) Комітету, підвищено зі стану тимчасового до Постійного Комітету, з правами департаменту.

д). Славетна на весь світ Енциклопедія Британніка прийняла до друку перші статті з україністики, в опрацюванні наших молодих гарвардських докторів і докторантів („маємо" для тих, що пишуть до енциклопедії „спростування": наукові тези можна замінити тільки іншими тезами науковців, а не приватними листами громадян).

е). Цілий ряд американських та іншонаціональних студентів — завтрішні політики, дипломати і журналісти — пишуть свої докторські праці на українські теми...

У

Проситься не забувати факту, про який уже була мова: багатьох із цьогорічних курсантів, у час пам'ятного рішення Конвенції СУСТА, з-перед 20 літ у справі постійної української науки на світовому рівні, ще не було на світі, або були малими дітьми.

Тепер вони дозріли, ознайомились із досягненнями своїх попередників і, окрилені подвійно — загрозою для українства з одного боку, а живою тепер течією розшуків свого прадідного коріння (Гляди книжку і фільм із неї: Alex Koley: Roots (Коріння) про розшуки нащадка негрів невільників, з Америки, за своїми предками в Африці) — зголошуються до своїх попередників з подвійним признанням.

Ці молоді люди бажають висказати творцям Українського Гарварду, в двадцятиріччя їхніх зусиль, признання за виконано взірцево роботу. І ці молоді люди признаються й від себе до гарвардської ідеї. „Ми теж Гарвардці"!... Вони хочуть встати, бути порахованими і рам'я-в-рам'я з попередниками ставати до праці — пропаганди і збіркової кампанії на сплату Наукового Інституту — УНІГУ. В добрий час, Дорогі Хлопці й Дівчата!

Музичне виховання молоді - його мета

На фото (зліва): маестро Петро Потапенко, син Віктор, дружина Катерина, син Борис і ред. Володимир Левенець.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — (В. Л-ць). Повертаючись з короткого відпочинку на Сході ЗСА редакцію „Свободи" відвідав у понеділок, 18-го липня ц. р. Петро Потапенко з родиною, довголітній диригент і музичний виховник великої дівочої Капелі Бандуристок Осередку СУМА Детройті, яка за час свого 20-літнього існування вславилася багатьма виступами перед українською і американською громадами, видала, оце вже четверту пластинку з чудовими піснями, а осінню цього року плянує відбути турне по більших скупченнях ЗСА і Канади. Задушевною мрією є поїхати в турне по Европі, але „це тільки мрії і пляни", заявив керівник цієї унікальної мистецької молодечої одиниці, — і при тому розказав редакторам „Свободи", що пісні 34-членної Капелі мають великий успіх не тільки в ЗСА і Канаді, але також в інших країнах світу, де живуть українці. Признання Капеля отримала також з України. У численних листах слухачі „Голосу Америки" і „Радіо Свободи", які включають у свою програму репертуар Капелі Бандуристок з Детройту, дякують Капелі за прекрасно інтерпретовані пісні. За пластинками Капелі розпитують українці другого і третього покоління, які виховують дітей в українському дусі і любові до української пісні.

Повертаючись до розповіді про Капелю Бандуристів, маестро Петро Потапенко заявив, що у цьому сезоні співатиме з капелянами відома оперна співачка Галина Андреадіс, яка дала свою згоду взяти участь у запляновaному турне. Вона співатиме головні сольові арії. Розповідаючи про свою працю, П. Потапенко відмітив, що „музичне виховання і праця з молоддю це моя мета і цій праці я присвячую багато уваги". Капеля в цьому році відзначає своє 20-річчя і маестро Потапенко висловив сподівання, що українська громада підтримає працю Капелі, візьме участь у її концертах і розкупить видану пластинку, допомагаючи таким способом адміністрації втримати при житті цю вартісну мистецьку одиницю.

На день 22-го липня

[„Лісовим Чортам" в аль бом]

„А ми несли великий заповіт:
Краса і сила, бистрість, обережність,
А над усім був Бог - свята безмежність
І Україна..."

Р. Кедр „Скобине Гніздо"

Немає річниці без спогадів — а у нашій спільноті цих спогадів і цих річниць зокрема тепер багато.

Можливо, що причиною їх є віддаленість від материка, можливо, що допомагає наша сантиментальна вдача, а може і це, що за всіми річницями пильно слідкують старшого віку громадяни.

То ж не диво, що і про цю річницю, про яку хочемо говорити, пригадали нам саме ці, у яких вже не одна десятка на плечах.

22-го липня минає п'ятдесят п'ять років, як гурток львівських студентів-пластунів заснував пластовий курінь „Лісових Чортів". Не багато із цих перших залишилося сьогодні при житті, але цей малий гурт розрісся у чисельне і добре відоме, пластунам і не-пластунам, т. зв. Велике Плем'я „Лісових Чортів", із своїми питомими традиціями, назвами, піснями та цілим кодексом внутрішніх приписів і звичаїв. Львину частину цього створили основники куреня ще в часі явної дії Українського Пласту, дещо додали вони і їхні друзі, а дещо зміняється силою обставин та життя. Незмінним здається мусіли залишитися підстави повстання цього своєрідного пластового ордену, який умів притягнути до себе десятки молодих людей різних зацікавлень, різних темпераментів та поглядів. Це була наука т. зв. „Лісової Премудрости", що казала їм бути життєрадісними у всіх обставинах життя, лицарськими, дружніми, повними розмаху й охоти до служби своєму народові — а перш усього ця мудрість вимагала від них вибиватись понад пересічність. Саме ця вимова понадпересічности, а при цьому ціла широка романтика звичаїв і назв, були здається цим магнетом, який зумів притягнути стільки барвистих, талановитих, відданих Пластові індивідуальностей. Є серед них і поети і малярі, журналісти, правники, політики, лікарі, музики й науковці — коротко цілий перекрій провідної верстви нашої спільноти.

Багато із цих цікавих постатей вже відійшло, багато загинуло на шляхах оборони Батьківщини, але багато ще сьогодні у рядах „Лісових Чортів".

І ось тепер, коли згадали цей 55-річний „ювілей", перед очима просуваються при цих міркуваннях десятки постатей, які нам доводиться знати і які відповідали вимогам, що цей курінь оставив, до своїх членів. Важко їх усіх тут нам назвати, не поминувши нікого — але вони немов ідуть перед нами безконечною чергою і творять історію — не для себе, а для свого курення, для свого Пласту і для української спільноти.

Для посторонного громадянина цей специфічний стиль „Лісових Чортів", їхня широка обрядовість, часом „забава у таємничість", незвична термінологія і вже навіть сама назва викликує настороженість, а то й критику. Для членів здається, саме це було тим, що зцементувало їх немов у велику родину, що дало їм силу перейти усі бурі та негоди повного півсторіччя. І сьогодні, розсипані по п'яти континентах, але зв'язані сильними вузлами традиції і дружби та приналежности до т. зв. — за лісоворотівською — термінологією „фамілії", знаходять вони, як треба, спільну мову — помимо різниці віку, поглядів і способу життя.

А все ж й на цій так досі сильній духом групі завважуємо вплив довгих років життя „без коріння". Особливо останнє десятиріччя із усіми зовнішніми новими течіями, боротьби з естаблишментом, висміювання авторитету, бажання нічим не відрізнятися від оточення, із захитанням дотеперішніх догм та ідеалів — мусіли заторкнути і цю малу вітку нашої спільноти — цих пластунів, що згуртувались у рядах „Лісових Чортів". Можливо, що під тиском цього довкілля вже не так сильно підкреслюємо вимоги понадпересічности, розмаху, лицарськости і аристократизму духа — як усі ж вони були тепер „немодними"! А може так характеристичне для людської вдачі зависть старалася знизити в очах нашої спільноти це виїмкове згуртування, що видало зі себе стільки виїмкових індивідуальностей?

На щастя, останні роки багато дечого змінили в оточуючому нас світі. Ще так недавно висміяні ідеали приходять знову до мови, шляхетні людські прикмети набирають знову цінности, приналежність до групи, раси, народу збуджує гордість, а не сором, а сила та аристократизм духа наших переслідуваних земляків в Україні стає прикладом для цілого західнього світу.

То ж хочеться побажати „Великому Племені Лісових Чортів" у їхнє 55-річчя, щоби вони всупереч всім змінам, що приходять і відходять, залишилися вірними своїм шляхетним засадам і вимогам, і далі несли „великий заповіт:краси і сили, бистрости та обережности".

О.К.